

SISEMINISTEERIUM

VARJUPAIGA-, RÄNDE- JA INTEGRATSIOONIFONDIST PERIOODIKS 2014–2020 TOETUSE ANDMINE

Juhend toetuse taotlejale

**Pikaajalise viisa alusel Eestisse saabunud kolmandate
riikide kodanikele suunatud e-koolitused 2021–2022**

Tallinn 2021

SISUKORD

KASUTATUD LÜHENDID	3
SISSEJUHATUS	4
TERMINID.....	5
1. TOETUSE ANDMISE ALUSED	8
1.1. Nõuded toetuse taotlejale	8
1.2. Projekti sobivus.....	9
1.3. Nõuded projekti elluviijale ja juhtimisele.....	9
1.4. Projekti eelarve ja selle rahastamine	10
1.5. Taotlusvorm ja lisadokumendid.....	10
1.6. Taotluse esitamine	11
2. TAOTLUSVOORU EESMÄRGID, EELARVE, TEGEVUSE ELLUVIIMISE AEG NING SIHTRÜHMAD	11
2.1. Taotlusvooru eesmärgid, eelarve ja tegevuste elluviimise aeg	11
2.2. Sihtrühmad	20
3. TAOTLUSTE HINDAMINE.....	20
3.1. Taotluste vormilise vastavuse ja abikõlblikkuse kontroll	20
3.2. Taotluste sisuline hindamine	22
3.3. Teave tehtud otsuse kohta	23
4. TOETUSE JA KAASFINANTSEERINGU KASUTAMINE	24
4.1. Toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamise üldtingimused.....	24
4.2. Projekti dokumentatsiooni säilitamine	24
4.3. Toetuslepingu muutmine.....	24
5. VÄLJAMAKSETE TEGEMINE JAARUANDLUS.....	25
6. AVALIKUSTAMINE	26

KASUTATUD LÜHENDID

AA – auditeeriv asutus

AMIF – Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond

EL – Euroopa Liit

EK – Euroopa Komisjon

SiM – Siseministeerium

VA – vastutav asutus

VV – Vabariigi Valitsus

SISSEJUHATUS

Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (edaspidi ka *fond* või *AMIF*) asutati perioodiks 2014–2020 Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 16.04.2014 määrusega nr 516/2014.

Fondi üldeesmärk on aidata kaasa rändevoogude tõhusale juhtimisele ning ühise varjupaiga-, täiendava või ajutise kaitse poliitika ja ühise rändepoliitika rakendamisele, tugevdamisele ja edasiarendamisele, austades seejuures täiel määral Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigusi ja põhimõtteid.

Üldeesmärgi raames toetab fond järgmiste ühiste eesmärkide saavutamist:

- a) Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kõigi aspektide, sh selle välismõõtme tugevdamine ja arendamine;
- b) seadusliku rände toetamine liikmesriikidesse kooskõlas nende majanduslike ja sotsiaalsete vajaduste, näiteks tööturu vajadustega, tagades seejuures liikmesriikide sisserändesüsteemide terviklikkuse, ning kolmandate riikide kodanike tulemusliku integreerimise edendamise;
- c) liikmesriikides selliste õiglaste ja tõhusate tagasisaatmisstrateegiade edendamine, mis aitavad võidelda ebaseadusliku sisserände vastu, keskendudes eelkõige tagasipöördumise püsivusele ja tulemuslikule päritolu- ja transiidiriiki tagasivõtmisele;
- d) liikmesriikide vahel solidaarsuse ja vastutuse jagamise suurendamine, pöörates tähelepanu eeskätt rändajate ja varjupaigataotlejate voogudest enim mõjutatud liikmesriikidele, sealhulgas praktilise koostöö kaudu.

AMIF-i rakendamine toimub riikliku programmi alusel. Eesti riiklik programm on leitav Siseministeeriumi kodulehelt: <https://www.siseministeerium.ee/et/tegevusvaldkonnad/valisvahendid/varjupaiga-rande-ja-integratsioonifond>. Fondi taotlusvoorud viiakse läbi riikliku programmi alusel. AMIF-i vahendeid saab kasutada kuni 31.12.2022.

AMIF-ist perioodiks 2014–2020 toetuse andmise juhend toetuse taotlejale (edaspidi ka *juhend*) on koostatud toetuse taotlejale selgitamaks fondist toetuse ja kaasfinantseeringu andmise aluseid, aruandlust ja väljamaksete tegemise korda. Lisaks juhendile tuleb toetuse taotlejal tutvuda AMIF-i kulude abikõlblikkuse reeglitega, AMIF-i riikliku programmiga ja teiste SiM-i kodulehel asuvate fondi puudutavate dokumentidega.

Edukaid projekte rahastatakse AMIF-st (75% projekti kogueelarvest) ja riigieelarvelistest (25% projekti kogueelarvest) vahenditest.

Taotlusvooru nimetus: „Pikaajalise viisa alusel Eestisse saabunud kolmandate riikide kodanikele suunatud e-koolitused 2021–2022“
Taotluste esitamise tähtaeg: 30.08.2021. a kell 11.00

Kontaktisik: Martin Eber, SiM-i välisvahendite osakonna nõunik, martin.eber@siseministeerium.ee. Lisateavet võib küsida e-posti teel kontaktisikult. SiM avalikustab kõik küsimused ja vastused kodulehel.

TERMINID

Abikõlblik kulu	Abikõlblikkuse reeglites nimetatud kulu, mis on kooskõlas riigisiseste ja EL-i õigusaktidega, sh horisontaalse määrusega.
Abikõlblikkuse periood	Toetuslepingus sätestatud rahaliste vahendite kasutamise alguse ja lõpptähtaja vaheline periood. Ajavahemik, mille jooksul peab projekti abikõlblik kulu olema tekkinud ja tegevused ellu viidud (so tööd tehtud, teenused osutatud ja tooted tarnitud). Kuludokument peab olema väljastatud abikõlblikkuse perioodi jooksul. Makseid võib teha ka pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu, kuid mitte hiljem, kui projekti lõpparuande esitamise
Auditeerimisasutus	VV 13. novembri 2014. a korraldusega nr 482 on AMIF-i AA-ks määratud SiM-i siseauditi osakond. AA on teistest osalevatest struktuuriüksustest sõltumatu.
Erimäärus (põhiõigusakt)	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. a määrus (EL) nr 516/2014, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, muudetakse nõukogu otsust 2008/381/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused nr 573/2007/EÜ ja nr 575/2007/EÜ ja nõukogu otsus 2007/435/EÜ (ELT L 150, 20.05.2014, lk 168–194).
Horisontaalne määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. a määrus (EL) nr 514/2014, millega sätestatakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ning kriisiohje rahastamisvahendi suhtes kohaldatavad üldsätted (ELT L 150, 20.05.2014, lk 112–142).
Juhtrühm	Horisontaalse määruse artikli 13 lõike 4 alusel moodustatud riikliku programmi järelevalve eest vastutav organ, mille ülesanne on analüüsida programmi rakendamist ja eesmärkide saavutamiseks tehtud edusamme. Juhtrühma töökord kehtestatakse ja selle liikmed määratakse siseministri käskkirjaga.
Kaasfinantseering	Eesti riigi eelarvest eraldatav rahaline toetus, mis on minimaalselt 25% projekti maksumusest.
Kolmanda riigi kodanik	Välismaalane, kes on muu riigi kui Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik.
Kontrolljälg	Toetuse kasutamisel tehtud otsuseid ja tehinguid tõendav dokumentatsioon. Elektroonilise menetluse korral peab kontrollijälje arhiveerima elektroonilist taasesitamist võimaldaval viisil.
Kohanemisprogramm	Kohanemisprogramm on sätestatud siseministri 13. augusti 2014. a määrusega nr 34, millega kehtestatakse välismaalase kohanemisprogramm, kohanemisprogrammis osalemise tingimused ning kohanemisprogrammis osalemisse suunamise kord. Kohanemisprogramm on tegevuskava uussisserändaja Eestis kohanemise toetamiseks ning sisaldab määruses sätestatud kohanemisprogrammi koolitusmooduleid, sh rahvusvahelise kaitse koolitusmoodulit.
Kuluartikkel	Projekti eelarve kululiigi alajaotus (nt tööjõukulude puhul projektijuhi töötasu, raamatupidaja töötasu, maksud jne).

Kuludokument	Majandustehingut kinnitav dokument, mis vastab raamatupidamise seaduses nimetatud algdokumendi nõuetele, ning palgaarvestuse puhul palgaarvestust tõendav väljavõte (nt palgaleht).
Kululiik	Projekti eelarve põhijaotus (nt tööjõukulud, sõidu- ja lähetuskulud, mis jaguneb omakorda kuluartikliteks).
Lühiajaline töötamine	Välismaalased, kes viibivad Eestis ajutiselt (näiteks viisa või viisavabaduse alusel), võivad Eestis töötada, kui töötamise õigus tuleneb vahetult seadusest, välislepingust või on lühiajaline töötamine tööandja poolt Politsei- ja Piirivalveametis enne tööle asumist registreeritud. Ainult lühiajalise töötamise registreerimine ei anna välismaalasele seaduslikku alust Eestis viibimiseks. Lühiajalise töötamise saab üldjuhul registreerida kuni 365 päevaks 455-päevase perioodi jooksul. Lühiajalise töötamise hooajatööks saab registreerida kuni 270 päevaks aasta jooksul.
NATO SOFA kaitsekoostöö kokkuleppe alusel riigis viibijad	Eesti Vabariigi valituse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe (NATO SOFA) alusel Eestis viibivad isikud ja nende pereliikmed.
Omafinantseering	Toetuse saaja või teiste projektis osalevate partnerite rahaline panus projekti. Omafinantseeringu hulka arvestatakse ainult toetuse saaja või teiste projektis osalevate partnerite tehtavad abikõlblikud kulud.
Partner	Toetuse taotluses nimetatud juriidiline isik, riigiasutus, kohaliku omavalitsuse asutus või rahvusvaheline organisatsioon, kes osaleb projekti rakendamisel ja kellel tekivad selle käigus kulud.
Projekt	Kindlaks määratud tulemuse, eelarve ja ajavahemiku jooksul elluviidav tegevus või seotud tegevuste kogum, millega kaasnevate kulude hüvitamiseks toetust taotletakse ja kasutatakse.
Riiklik programm	EK ja VV heaks kiidetud AMIF-i vahendite kasutamise strateegiline dokument, mille alusel kavandatakse ja viiakse ellu tegevusi. Leitav www.amif.ee .
Rikkumine	EL-i või riigisisese õigusakti mistahes sätte rikkumine tegevuse või tegevusetuse kaudu, mis kahjustab või võib kahjustada EL-i üldeelarvet põhjendamatu kulu tõttu.
Sihtrühm	Isikud, kellele toetatavad tegevused on suunatud ning kes on sihtrühmana erimääruses nimetatud.
Toetus	Rahaline abi, mis koosneb Eesti riigile antavast EL-i toetusest ja kaasfinantseeringust.
Toetuse saaja	Taotleja, kelle taotlus toetuse saamiseks on rahuldatud ning kellel on sõlmitud toetusleping.

Toetuse taotleja	Toetuse taotlejateks võivad olla avalik-õiguslikud juriidilised isikud, eraõiguslikud juriidilised isikud, valitsusasutused, valitsusasutuste hallatavad asutused või rahvusvahelised organisatsioonid, kelle põhikirjalised eesmärgid vastavad planeeritud tegevustele.
Toetusleping	Vastutava asutuse ja toetuse saaja vahel sõlmitud leping toetuse kasutamiseks, eesmärgiga viia ellu taotluses toodud tegevused.
Uussisserändaja	Vastavalt siseministri 13.08.2014 määrusele nr 34 on käesoleva taotlusvooru mõistes uussisserändaja vähem kui viis aastat Eestis seaduslikult elanud välismaalane, kellele on antud Eesti tähtajaline elamisluba välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatu alusel, sh nende pereliikmed.
Vastutav asutus	Vastavalt VV 13. novembri 2014. a korraldusele nr 482 on AMIF-i VA SiM. SiM-i põhimääruse kohaselt täidab AMIF-i rakendamisel VA peamisi ülesandeid välisvahendite osakond.

1. TOETUSE ANDMISE ALUSED

Toetuse taotleja ning tema esitatud taotluses kirjeldatud kavandatavad tegevused ja kulud peavad olema abikõlblikud, st vastama toetuse saamise tingimustele. Toetuse taotlemisel on oluline, et taotleja veenduks nii enda kui ka oma projekti nõuetele vastavuses, st eelkõige kavandatavate tegevuste ja kulude abikõlblikkuses.

Taotleja projekti hindamisel lähtutakse alljärgnevatest üldistest abikõlblikkuse reeglitest:

- taotleja ja partnerite abikõlblikkus;
- projekti ja tegevuste abikõlblikkus;
- kulude abikõlblikkus (kulu toimumise aeg, kulu eesmärk).

Taotleja on taotluse hindamise ajal kohustatud:

- esitama taotluse menetleja nõudmisel taotleja ja taotluse kohta lisateavet nõutud vormis ja tähtajal;
- teavitama viivitamata taotluse menetlejat taotluses esitatud andmete muudatustest või ilmnunud asjaoludest, mis võivad mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist.

1.1. Nõuded toetuse taotlejale

Toetuse taotlejateks ja partneriteks võivad olla avalik-õiguslikud juriidilised isikud, eraõiguslikud juriidilised isikud, valitsusasutused, valitsusasutuste hallatavad asutused või rahvusvahelised organisatsioonid, kelle põhikirjalised eesmärgid ja/või põhitegevusalad vastavad planeeritud tegevustele. Taotlejal peab olema piisav administratiivne võimekus projektide elluviimiseks.

Toetuse taotlejale kohalduvad järgmised nõuded:

- taotleja ja/või partner ei ole pankrotistunud ega likvideerimisel, tema tegevuse suhtes ei ole alustatud kohtumenetlust, tema tegevus ei ole peatatud, ta ei ole muus piiravas olukorras, mis tuleneb riigi õigusaktides sätestatud korrast;
- taotleja ja/või partneri suhtes ei ole algatatud likvideerimis-, saneerimis- või pankrotimenetlust või mõnda muud õigusaktides sätestatud menetlust;
- taotleja ja/või partner ei ole Maksu- ja Tolliameti andmeil maksuvõlglane;
- taotleja ja/või partner ei ole jätnud varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuuluvaid summasid tagasi maksmata või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral jätnud tasumata tagasimaksud ettenähtud tähtajal ja summas;
- taotleja ja/või partner ei ole varem sama kulu hüvitamiseks saanud riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest raha;
- taotleja ja/või partner ei ole esitanud SiM-ile toetuse taotlemisel valeinformatsiooni;
- taotleja ja/või partner ei ole rikkunud eetikaklauslit, st taotleja ei ole püüdnud otseselt või kaudselt (kolmandate isikute kaudu) saada konfidentsiaalset informatsiooni (sh teiste taotlusvooru esitatud projektide kohta) või mõjutada hindamiskomisjoni taotlusvooru hindamise ajal;
- taotleja ja/või partner, projektimeskonna liige või projekti elluviimist toetav isik ei ole kriminaal- või väärteomenetluses karistatud ja kelle karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või karistus on tema elu või asukohariigi õigusaktide alusel kehtiv;
- taotleja ja/või partneri meeskonnas peab olema ekspert, kellel on teise emakeelega inimestele nõustamisteenuste ja/või koolituste pakkumise kogemus;

- taotlejal ja/või partneril peab olema kogemus audiovisuaalteenuste pakkumisel ja (õppe)videote tootmisel;
- taotleja peab projekti tegevuste läbiviimisel kaasama valdkonna eksperte, vastava nimekirja edastab edukale taotlejale Siseministeerium.

Kui taotlusvooru väljakuulutamise käskkirja alusel antav toetus on käsitletav vähese tähtsusega abina Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1-8, artikli 3 mõistes, järgitakse toetuse andmisel nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatut.

Projektile või projekti üksikutele tegevustele samal ajal mitmetest riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest toetuse taotlemisel peab taotleja esitama sellekohase teabe SiM-ile.

1.2. Projekti sobivus

Fondist rahastatav projekt peab vastama järgmistele tingimustele:

- projekt keskendub taotlusvooru eesmärkide elluviimisele;
- toetus on projekti teostamiseks vajalik, st ilma toetuseta ei ole projekti kavandatud kujul ning ajagraafikus võimalik ellu viia;
- taotlejal on projekti elluviimiseks vajalikud õiguslikud eeldused ja taotleja on organisatsiooniliselt võimeline projekti ellu viima, tal on projekti elluviimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused ning ta tagab projekti jätkusuutlikkuse pärast selle lõppemist;
- projekt on mittetulunduslik.

NB! Trükiste jm materjalide avaldamine trükitud ja/või elektroonsel kujul (välja arvatud koolituste jaotusmaterjalid koolitusel osalejatele) on abikõlblik vaid juhul, kui nimetatud materjalide käsikirjad/projektid on eelnevalt kirjalikult kooskõlastatud SiM-ga.

1.3. Nõuded projekti elluviijale ja juhtimisele

Olenemata projekti rahalisest mahust, peab fondist rahastatava projekti elluviimiseks olema projektil:

- *projektijuht* – tegeleb toetuse saaja juures projekti igapäevase korraldamisega. Projektijuhi ülesanne on tagada projekti igapäevane fondi reeglitele ja lepingule vastav elluviimine ning tulemuste saavutamine. Projektijuht on kontaktisik, kes suhtleb vastutava asutusega;
- *raamatupidaja* – teostab projekti raamatupidamist vastavalt õigusaktidele, sealhulgas kontrollib algdokumente ja kirjendab need registrisse ning arvestab töötasusid ja makse;
- *projekti juhtkomisjon* – toetuse saaja kaasab juhtkomisjoni partnerid, esindaja(d), projekti elluviimist toetavate asutuste esindajad (k.a. SiM). AMIF-i vastutava asutuse esindaja (SiM välisvahendite osakonna nõunik) osaleb juhtkomisjonis vaatljana. Taotluse vormi punktis 12.1 peab kirjeldama juhtkomisjoni ülesandeid ja koosseisu üldiselt. Projekti juhtkomisjoni täpne koosseis nimetatakse projekti elluviija ja vastutava asutuse koostöös toetuslepingu sõlmimise järgselt. Juhtkomisjon arutab projekti elluviimisel tekkinud küsimusi ja võtab vastu olulised projekti eesmärkide täitmist mõjutavad otsused. Soovitav on juhtkomisjoni koosolekuid korraldada vähemalt üks kord poolaastas.

Projekti meeskonna liikmeteks loetakse ainult need isikud, kellel on projektis otsene roll, nende isikute tööjõukulud on eelarves kirjeldatud kululiigi „Otsesed kulud“ all. Toetuse taotleja otsustab ja põhjendab, millistel isikutel on projektis otsene roll, põhjenduse peab nimetama taotlusvormil projekti juhtimissüsteemi kirjelduses. Projekti elluviimist toetavaid isikuid ei loeta projekti meeskonda kuuluvateks ja nende tööjõukulud kantakse projekti eelarvesse kululiigi „Kaudsed kulud“ alla.

1.4. Projekti eelarve ja selle rahastamine

Projekti eelarvevormil peab täitma ainult esimese lehe ehk A-osa. B- ja C-osa täidetakse projekti elluviimise jooksul ja esitatakse SiM-ile koos projekti aruandlusega.

Projekti eelarves peab nimetama kõik projektiga seotud kulud ja tulud. Projekti eelarve peab olema tasakaalus. Abikõlblikud kogukulud peavad võrduma kogutuludega ning projekti käigus saadud sissetulekud peab projekti kuludest maha arvama. Projekte rahastatakse AMIF-ist (75% projekti kogumaksumusest) ja riiklikust kaasfinantseeringust (25% projekti kogumaksumusest).

Kulud	Tulud
+ otsesed kulud	+ AMIF-i toetus
+ kaudsed kulud (kuni 7 protsenti otsestest kuludest)	+ riiklik kaasfinantseering
	+ omafinantseering
	+ projekti käigus saadud sissetulekud
= abikõlblikud kulud kokku	= tulud kokku

Kõik kulud peavad olema põhjendatud, läbipaistvad ja detailselt kuluartiklite kaupa selgitatud. Toetust antakse ainult põhjendatud ja abikõlblikele kuludele (vt kulude abikõlblikkuse reegleid).

Projekti maksumuse arvestamine on hinnanguline, kuid see peab siiski andma piisavalt täpse tulemuse, et projekti elluviimise käigus ei osutuks vajalikuks eelarvet sageli muuta (st teatud tegevusteks jääb raha puudu või teatud kulude puhul tekib ülejääk). Muudatuste tegemisel peab arvestama olulise ajakuluga. Muudatusi ei tohi enne ellu viia, kui vastutav asutus on selleks loa andnud.

1.5. Taotlusvorm ja lisadokumendid

Taotlusvorm ja lisadokumentide vormid on kättesaadavad veebilehelt <https://www.siseministeerium.ee/et/eesmark-tegevused/valisvahendid/amif-taotlusvoorud>.

Taotlus koosneb järgnevatest dokumentidest:

- toetuse taotlemise vorm;
- projekti tegevuskava ja tulemused;
- projekti detailne eelarve MS Excel-vormingus;
- taotleja organisatsiooni asutamisdokumentide ja muude organisatsiooni alusdokumentide koopiad (põhikiri, põhimäärus vms; rahvusvaheliste organisatsioonide puhul võivad olla ka inglise keeles; lingi/viite veebilehele võib lisada taotlusvormi punktis 5) või muu dokument, kus selguvad taotleja põhikirjalised eesmärgid ja/või põhitegevusalad, mis toetavad projektis kavandatud tegevuste ellu viimist;
- tõend maksuvõlgnevuse puudumise kohta (*ei esitata, kui andmeid saab kontrollida avalikust andmebaasist*);
- taotleja kinnituskiri käibemaksu abikõlblikkuse kohta (*kui kohaldub*);

- partnerluse kinnitus (*allkirjastatud ja kuupäevastatud partneri poolt*) (*kui kohaldub*);
- dokument, mis kinnitab, et taotlejal ja/või partneril on varasem kogemus teise emakeelega inimestele nõustamisteenuste ja/või koolituste pakkumisel;
- dokument, mis kinnitab, et taotlejal ja/või partneril on varasem kogemus audiovisuaalteenuste pakkumisel ja (õppe)videote tootmisel;
- kommunikatsiooni- ja tegevuskava, milles kirjeldatakse, kuidas ja millistele sihtrühmadele infot jagatakse ja kuidas sihtgrupini jõutakse (taotleja valitud vabal vormil).

Taotlus koostatakse ametlikel vormidel, eesti keeles, elektroonselt trükitult, A4-lehel. Taotluse peab allkirjastama allkirjaõiguslik isik. Taotlusvoorus esitatud taotlusi esitajale ei tagastata ega kommenteerita. Kõik taotluse vormistamise ja esitamisega seotud kulud kannab taotluse esitaja.

1.6. Taotluse esitamine

Taotluse peab SiM-ile esitama kas **elektrooniliselt** digitaalselt allkirjastatuna või **paberil** omakäeliselt allkirjastatuna. Kui taotlus esitatakse paberil, peab esitama **taotluse originaali ning ühe koopia**.

Paberil taotluse peab saatma või viima kinnises ümbrikus aadressil:

Välisvahendite osakond
Siseministeerium
Pikk 61, 15065 Tallinn

Taotlusele peab olema lisatud märgusõna „**Pikaajalise viisa alusel Eestisse saabunud kolmandate riikide kodanikele suunatud e-koolitused 2021–2022**”

Digitaalselt allkirjastatud taotluse peab saatma aadressil info@siseministeerium.ee. Lisaks peab taotluse elektroonilise versiooni esitama ka kas Wordi või Exceli failina e-posti teel taotlusvooru kontaktisikule SiM-is.

2. TAOTLUSVOORU EESMÄRGID, EELARVE, TEGEVUSE ELLUVIIMISE AEG NING SIHTRÜHMAD

2.1. Taotlusvooru eesmärgid, eelarve ja tegevuste elluviimise aeg

Taotlusvooru nimetus:	Pikaajalise viisa alusel Eestisse saabunud kolmandate riikide kodanikele suunatud e-koolitused 2021–2022
AMIF-i mitmeaastase riikliku programmi erieesmärk:	Kolmandate riikide kodanike integratsioon ja seaduslik ränne
Riiklik eesmärk:	Integratsioonimeetmed

2.1.1. Taustainfo

Inimesed on järjest enam mobiilsemad ja seetõttu muutuvad ka rändetrendid ning -liigid. Sisserände suurenemisel ja mitmekesistumisel on oluline tagada võrdne juurdepääs infole avalike teenuste kohta, mis on vajalikud igapäevaseks asjaajamiseks ja täisväärtusliku ühiskonnaliikmena toimimiseks (näiteks esmatasandi tervishoiuteenused). Vajadus kiirelt reageerida tööjõuturu vajadusele on viimastel aastatel kasvatanud lühiajaliselt ja hooajaliselt

töele saabuvate kolmandate riikide kodanike arvu. Kui seni on kohanemisteenuste arendamisel ja pakkumisel keskendunud välismaalastest residentidele, siis käesolev taotlusvoor seab rõhuasetuse just ajutistele viibijatele. Lisaks iseseisva toimetuleku toetamisele, on oluline ennetada ja tõkestada ebaseaduslikku rännet. Järgnevalt on kirjeldatud viisa alusel viibimist ja lühiajalist töötamist iseloomustavaid tunnuseid kui ka peamisi väljakutseid.

2.1.2. Statistika

Eestis on viimastel aastatel vähendatud tööjõupuudust lühiajalise töötamise võimaldamisega seaduslikult riigis viibijatele ning lühiajaline töötamine on statistika kohaselt muutunud oluliseks sisserände aluseks. Eestisse lühiajaliselt töele saabuvate kolmandate riikide kodanike arv on viimastel aastatel jätkuvas kasvutrendis ning kasvamas on ka lühiajalise töötamise registreerimiste arv: 2015. aastal registreeriti 1086 ning 2020. aastal tõusis lühiajalise töötamise registreerimine peaaegu 20 korda ehk toimus 22 098 lühiajalise töötamise registreerimist.

Lühiajalise töötamise registreerimise arv 2015-2020	
2015	1086
2016	1782
2017	7509
2018	19 783
2019	32 245
2020	22 098

Tabel 1. Lühiajalise töötamise registreerimiste arv 2015-2020.

Allikas: Politsei-ja Piirivalveamet

Selleks, et Eestis lühiajaliselt saaks töötada, on vaja ka seaduslikku viibimisalust ning arvestades, et lühiajaline töötamine on lubatud kuni 365 päeva, siis enamjaolt on selleks pikaajaline D-viisa, mille alusel saab Eestis viibida kuni kaksteist kuud.¹ Viimaste aastate jooksul on analoogselt lühiajalise töötamise registreerimiste arvu tõusuga ka D-viisa väljastamine olnud jätkuvas kasvutrendis, 2020. aasta mõnevõrra madalamaid numbreid saab selgitada COVID-19 pandeemia levikuga, mis seadis piiranguid reisimisele ning teatud perioodil ka riiki sisenemisele. D-viisa alusel saabub lisaks töötamise eesmärgil tulnud kolmandate riikide kodanikele ka välistudengeid.

Eestis välja antud D-viisade arv 2015-2020	
2015	2134
2016	3087
2017	7346
2018	16 756
2019	25 672
2020	17 389

Tabel 2. Eestis väljastatud D-viisad 2015-2020.

Allikas: Politsei-ja Piirivalveamet.

Lühiajalise töötamise saab registreerida kuni 365-ks päevaks 455-päevase perioodi jooksul välismaalane, kes viibib seaduslikult ajutiselt Eestis näiteks viisa või viisavabaduse alusel. Hooajatööks saab lühiajalise töötamise registreerida kuni 270-ks päevaks ühe aasta jooksul.

¹ Välismaalaste seadus, RT I 2010, 3, 4 §60, § 62^{1,2}, § 106

Lühiajalise töötamise registreerimise kohustus lasub tööandjal ning välismaalasel peab olema töökoha täitmiseks nõutav kvalifikatsioon, haridus, tervises seisund, töökogemus, vajalikud erialaoskused ja teadmised. Ilma registreeringuta ei või välismaalane Eestis töötada ning temale makstav palk peab olema keskmine taotlemise ajal viimati avaldatud Eesti brutopalk. Tööandja võib registreerida lühiajalise töötamisena ka renditöö, kui tööandja on Eestis registreeritud ja tegutseb siin renditöö vahendajana². Hooajatöötajatele makstav miinimumpalk peab olema võrdne üleüldise töötasu alammääraga³.

Enim lühiajalisi töötajaid saabub Eestisse Ukrainast, järgnevad Valgevene, Venemaa, Moldova ja Usbekistan. 2020. aastal langes lühiajalise töötamise registreerimine eeldatavalt COVID-19 pandeemia tõttu ning statistika kujunes lühiajaliste töötajate kodakonduste lõikes järgmiselt:

Kodakondsus	Kokku
Ukraina	15810
Valgevene	1374
Venemaa	1056
Moldova	922
Usbekistan	919
India	278
Gruusia	269
Tadžikistan	183
Kõrgõzstan	131
Määratlemata kodakondsus	112
Muud	1044
Kokku	22098

Tabel 3. Lühiajalise töötamise registreerimine kodakondsuse lõikes 2020. aastal.
Allikas: Politsei-ja Piirivalveamet

Põhilised sektorid, kuhu lühiajaliselt töötama asutakse on ehitus, töötlev tööstus, põllumajandus, veondus ja laondus:

Tööandja põhitegevusala	Kokku
Ehitus	7635
Töötlev tööstus	5029
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	2610
Veondus ja laondus	1563
Muud teenindavad tegevused	1487
Majutus ja toitlustus	863
Info ja side	716
Haldus- ja abitegevused	697
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	410
Kinnisvaraalaane tegevus	207

² Politsei-ja Piirivalveamet, Lühiajalise töötamise registreerimine. Saadaval: <https://www2.politsei.ee/et/teenused/ceestis-tootamine/luhiajalise-tootamise-registreerimine/>

³ Maksu-ja Tolliameti andmetel oli 2020. aastal töötasu alammääraks kuus täistööajaga töötamise korral 584 eurot.

Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	202
Haridus	189
Finants- ja kindlustustegevus	120
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	109
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	87
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	81
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	40
Märkimata	27
Mäetööstus	16
Kodumajapidamiste kui tööandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine	5
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	3
Eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus	2
Kokku	22098

Tabel 4. Lühiajalise töötamise registreerimine vastavalt tegevusalale 2020. aastal.
Allikas: Politsei-ja Piirivalveamet

2020. aastal oli lühiajaliste töötajate keskmine vanus 43 aastat. Mehed moodustasid töötajatest 83% ja naised 17%. Kõige rohkem oli mehi ja naisi vanusegrupis 26-40.

Vanuseklass	N	M
16-20	137	446
21-25	527	2076
26-30	582	3205
31-35	503	3841
36-40	499	3724
41-45	546	2535
46-50	487	1700
51-55	265	915
56-60	104	356
61-65	23	81
66-75	6	9

Tabel 5. Lühiajaliste töötajate vanuseline ja sooline jaotus 2020.
Allikas: Politsei-ja Piirivalveamet

2.1.3. Väljakutsed kohanemisel

Vaatamata üha suurenevatele numbritele ei ole lühiajaliselt (kuni 1 aasta) Eestis viibivatele inimestele piisavalt kättesaadavad teenused ega infot teenuste kohta, mis toetaksid inimeste iseseisvat toimetulekut. Ka 2019. aastal Balti Uuringute Instituudi poolt läbiviidud uussisserändajate kohanemise uuring tõi välja, et võrreldes elamisloa alusel Eestis viibivate inimestega ei ole viisa alusel viibijatele ette nähtud õigust registreerida enda elukohta Rahvastikuregistris, mistõttu ei ole neil ligipääsu erinevatele seadusega võimaldatud avalikele teenustele, millele ligipääs on seotud elukoha registreerimisega (nt perearstiabi, kooli- ja lasteaiakohad; vt ka tabel 6).⁴

Teenustele ligipääs mõjutab omakorda välismaalaste kohanemist ning nende siinset elukvaliteeti. Balti Uuringute Instituudi uuringu tulemused tõid ka välja, et lühiajalistel töötajatel ja viisa alusel riigis viibijatel on kohanemisega seotud probleemid ja murekohad samad, kui neil, kes viibivad Eestis elamisloa või -õiguse alusel, kuid kipuvad taotlusvooru sihtgrupi puhul võimenduma ning need kitsaskohad on enamasti seotud osadele avalikele teenustele ligipääsu puudumisega⁵. Järgnevas tabelis on välja toodud teenustele ligipääsu võrdlus elamisloa ja viisa alusel:

Teenuse nimi	Elamisluba	Viisa*
Perearsti teenus	+	-
Perearsti nõuandetelefon	+	+
Üldhariduskoolid	+	-
Uussisserändajatele suunatud tasuta kohanemisprogramm, sh eesti keele õpe	+	-
Tasuta eesti keele õpe (Integratsiooni SA)	+	-
EURES – töövahendus, Eestis elamis-ja töötingimuste tutvustamine	+	+
Tööinspektsiooni tasuta nõustamisteenus	+	+
PPA migratsiooninõustamisteenus	+	+
Info jagamine, nõustamine (Eesti Rahvusvaheline Maja, Tartu Välismaalaste Teenuskeskus, Tartu Rahvusvaheline Maja)	+	+
Integratsiooni SA nõuandevõrk	+	+
Tasuta ja soodustingimustel õigusabi (juristaitab.ee)	+	+
Tasuta ühistransport Tallinnas	+	-
Ohvriabi kriisitelefon (Sotsiaalkindlustusamet)	+	+

Tabel 6. Avalikele teenustele ligipääs: elamisloaga vs viisa alusel viibivad inimesed.

Siseministeerium. *Viisa alusel viibijate all peetakse antud tabelis silmas käesoleva taotlusvooru sihtgruppi, st lühiajalised ja hooajatöötajad, viisa alusel viibivad välisstudengid, NATO SOFA koostöökokkuleppe alusel viibijad ja kolmandatest riikidest pärit diplomaadi staatusega isikud ja nende pereliikmed.

⁴Balti Uuringute Instituut, 2019. “Uussisserändajate kohanemine Eestis”, lk 22. Saadaval: <https://www.ibs.ee/wp-content/uploads/Uussisserandajate-kohanemine-Eestis-2019-EE.pdf>

⁵ Ibid

Tabelist nähtub, et peamised teenused, kuhu on taotlusvooru sihtgrupil ligipääs, on pigem nõustamis- ja infojagamise teenused. Samas on taotlusvooru sihtgrupi puhul murekohaks muukeelsete teenuste kättesaadavus ning kas inglise ja vene keeles pakutavad teenused katavad infovajaduse sihtgrupi vaates ära. Ka 2020. aasta Integratsiooni Monitooringu uuringust selgus, et uussisserändajate kohanemise oluline tegur on ligipääs riiklikele teenustele. Monitooringu küsitlustulemused tõid välja, et üldiselt on ligipääs teenustele Eestis hea, kuid peamiste põhjustena, miks teatud teenustele on uussisserändajatel olnud keskmiselt halvem ligipääs, on infopuudus olemasolevate teenuste kohta (u 54% vastajatest märkisid ligipääsu halvaks) ja teenuse osutamist neile mittesobivas keeles (31%)⁶.

Lisaks eelpool nimetatud teenustele ei ole viisa alusel viibijatel võimalik õppida tasuta eesti keelt ega osaleda ka uussisserändajatele suunatud kohanemisprogrammis “[Settle in Estonia](#)”, samuti ei saa seal osaleda ka diplomaadi staatusega isikud ega NATO SOFA koostöökokkuleppe alusel viibivad isikud ja nende pereliikmed ning viisa alusel viibivad välistudengid, mis tähendab, et suurem roll nende kohanemise toetamisele jääb ülikoolidele. Välistudengite puhul on oluline toetada nende sujuvat tööturule sisenemist, mistõttu on oluline tagada nende esmane sujuv kohanemine, mida käesoleva taotlusvooru raames plaanitakse tagada.

Mida enam suurenevad lühiajaliste, sh ka hooajatöötajate arvud Eestis, seda enam tekib ka olukordi, kus on arusaamatusi töötajate ja tööandjate vahel. Näiteks sagedased on juhtumid, kus töötajale jäetakse palk maksmata või viivitatakse maksmisega. Samuti on sagedused vaidlused, kus tuleb tuvastada töösuhe, kuna puudub kirjalik leping ning olukorrad kui töötajatele makstakse küll nõutud keskmist palka, kuid reaalsuses peavad töötajad pool sellest tööandjale tagastama, kuna majutuse ja toidu eest tuleb antud olukordades tööandjate sõnul neil endal tasuda⁷. Samuti on levinud rikkumised, kus tööandja registreerib lühiajalise töötamise hooajatöona, et ei peaks maksma töötajale seaduses ette nähtud keskmist palka⁸.

Vaatamata üha suurenevatele numbritele ei ole lühiajaliselt Eestis viibivatele inimestele piisavalt kättesaadavad teenuseid ega infot teenuste kohta, mis toetaksid inimeste iseseisvat toimetulekut. Selleks, et toetada sihipärast Eestis töötamist ning vähendada ja ennetada tööõnnetuste, töövaidluste jms osakaalu ning suunata välistudengeid tööturule ja enda elu Eestiga siduma, on vajalik pakkuda sissejuhatavaid e-koolitusi, mis vaatamata asukohale oleksid ligipääsetavad ning mis tutvustaksid Eestis ajutise viibimisega seotud õigusi ja kohustusi (sh tööturg, maksundus jne) ja nõustamist Eestis lühiajaliselt töötamiseks, elamiseks ja õppimiseks vajaminevatel teemadel. Hea näide äsja riiki saabunud välismaalastele kohanemistuge pakkuva teenuse osas on uussisserändajatele suunatud kohanemisprogramm “[Settle in Estonia](#)”. Kohanemisprogrammi eesmärk on äsja Eestisse saabunud välismaalastele anda esmased ja kõige olulisemad teadmised Eesti elu-olu kohta, et aidata neil kiiremini siin kohaneda. Samuti antakse programmis uusi teadmisi Eestis töötamise, õppimise, ettevõtluse, teadustegevuse, vaba aja veetmise, kultuuri jpm kohta ning programmis on võimalus õppida ka algtasemel eesti keelt. Kohanemisprogrammis saavad osaleda uussisserändajad, kes on Eestis elanud vähem kui 5 aastat ning kellel on elamisõigus või elamisluba ehk riigis plaanitakse viibida pikemalt. Kohanemisprogrammi teemamooduli koolitused kestavad 1 päev, v.a. rahvusvahelise kaitse moodul ja keeleõppe koolitused.

⁶ Eesti Integratsiooni Monitooring, 2020. Saadaval: <https://www.kul.ee/eesti-integratsiooni-monitooring-2020> lk 100

⁷ Roonemaa et al 2019. Postimees “Läbi Euroopa tagaukse: tuhandete ukrainlaste pisarate hind on kolmandik Eesti majanduskasvust”. Saadaval: <https://leht.postimees.ee/6850653/labi-euroopa-tagaukse-tuhandete-ukrainlaste-pisarate-hind-on-kolmandik-estni-majanduskasvust>

⁸ EMN, 2020. “Attracting and Protecting Seasonal Workers from third countries in the EU. Estonian national report.” Saadaval: <https://www.emn.ee/wp-content/uploads/2020/12/seasonal-workers-estonia-final.pdf> lk 23

Viisa alusel viibijad saavad Eestis viibida lühiajaliselt, kuid see ei tähenda, et neil ei oleks vaja infot Eestis elamise, töötamise ja elu-olu kohta. Küll aga on just nende lühiajalisuse tõttu erinevalt elamisloa või -õigusega inimestest infovajadus ja maht mõnevõrra erinev kui näiteks kohanemisprogrammi koolitustel ning on oluline, et info jõuaks ka nendeni, kes alles plaanivad Eestisse tööle, õppima või elama tulla. Kuna viisa alusel viibijate ligipääs avalikele teenustele on piiratud, siis seda olulisem on, et nad oleksid teadlikud enda õigustest ning kohustustest ning omaksid ülevaadet kontaktidest ja teenustest, kuhu neil on võimalik vajadusel pöörduda.

Lisaks on oluline toetada ja nõustada ka töoandjaid, kes lühiajalisi ja hooajatöötajaid palkavad ning tõsta nende teadlikkust seoses lühiajalise töötamisega eesmärgiga takistada ebaseaduslikku rännet ja töötamist.

2.1.4. Taotlusvooru eesmärk

Taotlusvooru eesmärk on tagada Eestis pikaajalise D-viisa ja lühiajalise töötamise raames saabunud kolmandate riikide kodanikele Eestis töötamiseks ja esmaseks kohanemiseks vajalikud aja- ja asjakohased teadmised.

Taotlusvooru eesmärgi saavutamiseks:

- luuakse uued õppevideod ja -materjalid vastavalt punktis 2.1.5. A toodud tingimustele;
- viiakse läbi nõustamistegevusi vähemalt 500 Eestis viibivatele taotlusvooru sihtgrupi liikmetele vastavalt punktis 2.1.5. B toodud tingimustele ja vähemalt 45 nõustamiseminari Eesti töoandjale vastavalt punktis B toodud tingimustele;
- luuakse ja viiakse ellu kommunikatsioonistrateegia sihtgrupini (sh ka sidusgruppideni) jõudmiseks eesmärgiga teavitada neid projektist ja selle tegevustest.

2.1.5. Tegevused

A. Projekti tegevuste käigus luuakse õppevideod ja teabematerjalid.

- a. Õppevideod ja -materjalid luuakse inglise, vene ja ukraina keeles. Vajadusel peab edukal taotlejal olema valmidus toota videoid ka teistes keeltes.
- b. Toetuse taotleja toob taotluses välja enda nägemuse olulisematest teemadest ja valdkondadest, mida õppevideotes ja teabematerjalides käsitleda ning mis on sihtgrupi vaates olulised ja mis aitavad kaasa nende esmassele kohanemisele Eestis⁹;
- c. Lõplikud videote teemad pannakse paika koos Siseministeeriumi ja kaasatud valdkonna ekspertidega;
- d. Õppevideod peab olema kokku vähemalt 36 ning need peavad:
 - i. olema pikkusega 4 kuni 15 minutit video kohta;
 - ii. inglise-, vene- ja ukrainakeelsete subtiitritega, st ingliskeelne video ingliskeelsete subtiitritega jne;
 - iii. vastama sihtgrupi infovajadustele, olema selged ja arusaadavad kõigile;
 - iv. sisaldama graafikuid jm visuaale, mis info hoomamise vaataja jaoks lihtsaks teevad;
 - v. õppevideote loomisprotsessi tuleb kaasata erinevaid valdkonna eksperte (näiteks Töötukassa, Ohvriabi, Tööinspeksioon, ülikoolide esindajad jms, kes soovitatavalt võiks videotes konkreetsetel teemadel rääkida). Ekspertide kontaktid edastab toetuse saajale Siseministeerium.

⁹ Hea näitena saab välja tuua kohanemisprogrammi töömooduli koolituste tarbeks loodud lühikesi õppevideoid, mida saab näha siin: https://www.youtube.com/watch?v=I-2YGf63qs8&list=PLPLJIINe6OkThAp_Ln0m9wTQKbO2u4G59&index=43 ja siin https://www.youtube.com/watch?v=SZNfQChUiso&list=PLPLJIINe6OkThAp_Ln0m9wTQKbO2u4G59&index=40

- e. Tööandjatele luuakse kokku vähemalt 5 (viis) videot eesti keeles. Videotel peavad olema ka vene- ja ingliskeelsed subtiitrid ning olema pikkusega vähemalt 4 kuni 15 minutit.
 - i. Tööandjatele loodavate õppevideote eesmärgiks on tõsta nende teadlikkust seoses viisa alusel riigis viibivate ja lühiajaliste ja hooaja töötajate palkamisega;
 - ii. Toetuse taotleja toob taotluse välja enda nägemuse olulisematest teemadest ja valdkondadest, mida peaks õppevideotes käsitlema ning mis on tööandjate vaates olulised ning mis toetavad neid välismaalaste värbamise protsessis;
 - iii. Lõplikud videote teemad pannakse paika koos Siseministeriumi ja kaasatud valdkonna ekspertidega.
- f. Projekti lõpuks peab õppevideoid olema vaadatud kokku vähemalt 6000 korda.
- g. Taotlusvooru sihtgrupile (sh ka tööandjatele) luuakse lisaks õppevideotele ka teabematerjale, mis peavad täiendama loodavaid õppevideoid ning koondama õppevideotes väljatoodud informatsiooni.
- h. Teabematerjalid luuakse digitaalsel kujul ja paber kandjal inglise, vene ja ukraina keeles.
- i. Teabematerjalide levitamise ja taotlusvooru sihtgrupile kättesaadavaks tegemise eest vastutab toetuse saaja. Materjalide levitamine toimub vastavalt loodud kommunikatsioonistrateegiale.
- j. Taotleja esitab koos taotlusega kommunikatsiooni- ja tegevuskava, milles kirjeldatakse, kuidas ja millistele sihtrühmadele infot jagatakse ja kuidas sihtgrupini jõutakse.
- k. Toetuse saaja tagab, et Siseministeriumil on võimalik materjalide digiversioonid avalikkusele kättesaadavaks teha Siseministeriumi valitud internetikeskkonnas.
- l. Projekti lõpus peab edukas taotleja videote sisu üle valideerima st hindama videote sisu asjakohasust ja vajadusel kaasajastama õppevideote ja teabematerjalide sisu.

B. Nõustamiseminaride läbiviimine

- a. Toetuse saaja peab olema valmis nõustamiseminare läbi viima alates novembrist 2021.
- b. Nõustamiseminare peab pakkuma inglise, vene ja võimalusel ukraina keeles.
- c. Nõustamiseminare viiakse läbi vajaduspõhiselt, eeldatava sagedusega 1 kord kuus.
- d. Nõustamiseminaride eesmärgiks on tagada, et osalejad saaksid vastused olulisematele tekkinud küsimustele seoses Eestis viibimise, töötamisega, õppimise ja kohanemisega.
- e. Nõustamiseminare viiakse eraldi läbi ka tööandjatele eesmärgiga toetada neid viisa alusel riigis viibivate ja lühiajaliste töötajate palkamisega tekkivates küsimustes.
- f. Nõustamiseminarid toimuvad nii *online* platvormis, kui vastavalt nõudlusele ja võimalustele (nt COVID-19 levikust tulenevad piirangud) ka kontaktseminaride vormis.
- g. Nõustamiseminaridele tuleb kaasata erialaspetsialiste (näiteks Töötukassa, Tööinspeksioon, PPA jms).
- h. Taotleja esitab taotluses omapoolse nägemuse nõustamiseminaride läbiviimise meetodikast, mis toetab taotlusvooru eesmärkide saavutamist.
- i. Nõustamiseminaride toimumine peab olema võimaldatud vastavalt sihtrühma vajadusele nii tööpäevadel kui nädalavahetustel.
- j. Füüsilisel kujul toimuvaid seminare peab pakkuma kohas, mis on ametlikust ühistranspordi peatusest kuni 10 (kümne) minuti jalutustee kaugusel.
- k. Nõustamisteoste läbiviimisel on soovitatav kasutada sobivaid avalikke hooneid (raamatukogud, muuseumid, etendus- ja kontsertasutused, noortekeskused, kohaliku omavalitsuse asutuse ruumid, rahvus- ja kultuuriseltsid jne).

C. Tegevuste tulemusena:

- a. taotlusvooru otsene sihtgrupp, ehk viisa alusel viibijad sh lühiajalised ja hooajatöötajad, välistudengid, NATO SOFA koostöökokkuleppe alusel viibijad ja kolmandatest riikidest pärit diplomaatilise staatusega inimesed ning need pereliikmed:
 - i. on osalenud nende siinset kohanemist toetavatel e-koolitustel ning nõustamisseminaridel (vähemalt 500 inimest);
 - ii. teavad, kuhu pöörduda erinevate (avalike) teenuste saamiseks;
 - iii. on tõstnud oma teadmisi Eestis töötamise, õppimise, elamise jms kohta.
- b. tööandjad
 - i. on osalenud neile suunatud e-koolitustel ja nõustamisseminaridel;
 - ii. on teadlikumad seoses viisa alusel riigis viibivate inimeste värbamise ja palkamisega ning tõusnud on ka tööandjate teadlikkus, kuidas töötajaid kohanemisprotsessis toetada.
- c. on loodud siht- ja sidusgruppidele suunatud kommunikatsioonistrateegia ja läbi viidud erinevad kommunikatsioonitegevused, läbi mille:
 - i. on tõusnud siht- ja sidusgruppide teadlikkus projektist ja selle eesmärkidest.

D. Programmi elluviimine: programmi võib ellu viia nii üksikorganisatsioon kui ka Eestis tegutsevate organisatsioonide koostööna.

- a. Taotleja kirjeldab taotluses erinevaid koostööpartnereid ja organisatsioone, täpsustades muuhulgas:
 - i. koostööpartnerite rolle, ülesandeid ja koostöökokkuleppeid;
 - ii. koostööpartnerite omavahelist kommunikatsiooni ja infovahetust;
 - iii. toetuse taotleja nägemust koostööst ja infovahetusest valdkonnaekspertide ja Siseministeeriumiga;
 - iv. siht- ja sidusgruppide teavitamise viise ja kuidas plaanitakse nendeni jõuda.

Kui projekti elluviimisel kaasatakse partner kellel tekivad selle käigus kulud, tuleb esitada partnerluse kinnitus (vt taotluse lisa 4).

- b. Tagamaks parim võimalik tulemus tuleb kogu programmi ning selle tegevuste puhul kirjeldada riskianalüüsi, mis keskendub programmi tegevuste ja väljundite realiseerimisele ning nende realiseerimisega seotud riskide maandamisviisidele. Vajadusel analüüsib taotluse esitaja ka muid riske, millega on tema hinnangul oluline arvestada.

Täpne projekti abikõlblikkuse periood määratakse toetuslepingus. Taotlusvoorus toetatakse projekte, mis algavad kõige varem 01.10.2021 ja kestavad kuni 31.12.2022. Kulud, mis on tehtud enne Siseministeeriumi langetatud otsust taotluse kohta, tehakse taotleja riisikol.

Taotluse kogueelarve ei tohi ületada taotlusvooru kogueelarvet. Vastutaval asutusel on õigus toetada projekti osaliselt, märkides ära toetatavad tegevused.

Taotlusvooru kogueelarve	AMIF-i toetus (75%)	Riiklik kaasfinantseering (25%)
480 000 eurot	360 000.- eurot	120 000.- eurot

Projekt peab panustama AMIF-i mitmeaastases riiklikus programmis nimetatud indikaatori saavutamisse. Taotlusvormi punktis 11 peab määrama järgmise indikaatori projekti lõpuks saavutatava sihttaseme: sihtrühma kuuluvate isikute arv, keda fondi toetusel abistati. Rahastamisele kuulavas taotluses tuleb toetada vähemalt 500 kolmanda riigi kodanikku.

Lisaks taotlusvormi punktis 11 toodud indikaatorile peab taotlusvormi punktis 11.1 kirjeldama projekti raames loodud videote vaatamiste arvu – vähemalt 6000 vaatamist a min 50 % video pikkusest.

2.2. Sihtrühmad

Abikõlblikud on kulud, mis on tehtud järgmiste sihtrühmade toetamiseks:

- kolmandate riikide kodanikud, kes viibivad Eestis pikaajalise viisa alusel või kes plaanivad Eestisse tulla, sh nende pereliikmed;
- NATO SOFA koostöökokkuleppe alusel viibijad ja nende pereliikmed ning kolmandate riikide diplomaatilise korpuse esindajad ja nende pereliikmed¹⁰;

Taotlusvooru kaudse sihtrühma alla kuuluvad Eesti tööandjad, kes palkavad lühiajalisi- ja hooajatöötajaid.

3. TAOTLUSTE HINDAMINE

AMIF-ist rahastatakse projekte, mille eesmärgid vastavad AMIF-i erimääruses nimetatud eesmärkidele.

SiM registreerib kõik laekunud taotlused nende laekumise järjekorras ja omistab neile projekti numbri. Samalt taotlejalt enama kui ühe taotluse laekumisel menetletakse ajaliselt viimasena saabunud nõuetekohaselt vormistatud taotlust.

Taotlusi menetletakse **kahe osas**:

- **esimeses osas** kontrollitakse esitatud taotluste vormilist vastavust, planeeritud tegevuste ning kulude põhjendatust ja abikõlblikkust AMIF-ist;
- **teisese osas** hinnatakse taotluste sisu.

3.1. Taotluste vormilise vastavuse ja abikõlblikkuse kontroll

Kontrolli eesmärk on tuvastada taotlejate ja projektide vastavust õigusaktides, mitmeaastases riiklikus programmis ning juhendmaterjalis kehtestatud abikõlblikkuse ja vormistusnõuetele ning eelarves kirjeldatud kulude põhjendatust.

SiM kontrollib taotluse vormilist vastavust, planeeritud tegevuste ning kulude põhjendatust ja abikõlblikkust 15 tööpäeva jooksul alates taotlusvooru lõppkuupäevast. Kui taotluse esmakordsel kontrollimisel avastatakse puudusi, antakse taotlejale viis tööpäeva aega puuduste kõrvaldamiseks. Vajaduse korral peab toetuse taotleja esitama uue allkirjastatud taotluse. Parandatud taotluste laekumisel viib SiM kümne tööpäeva jooksul läbi lisakontrolli.

¹⁰Täiendavalt kuuluvad taotlusvooru sihtrühma alla ka NATO SOFA koostöökokkuleppe alusel riigis viibijad ja nende pereliikmed ning kolmandate riikide diplomaatilise korpuse esindajad ja nende pereliikmed, kuna ka neile ei ole avalikud teenused kättesaadavad nende staatusse tõttu (näiteks kohanemisprogrammis osalemine).

Vormilise vastavuse ja abikõlblikkuse kontrolli teist korda mitteläbinud taotluse kohta teeb SiM taotluse mitterahuldamise otsuse.

Vormilise vastavuse ja abikõlblikkuse kontrolliga tagatakse, et:

- taotleja vastab taotlusvooru tingimustele;
- taotleja on Eestis registreeritud juriidiline isik või rahvusvaheline organisatsioon;
- taotleja ei ole pankrotistunud ega likvideerimisel, tema tegevuse suhtes ei ole alustatud kohtumenetlust, tema tegevus ei ole peatatud, ta ei ole muus piiravas olukorras, mis tuleneb riigi õigusaktides sätestatust;
- taotlejal ja/või partneril on projekti elluviimiseks vajalik kvalifikatsioon, kogemus või projekti elluviimiseks vajalikud õiguslikud eeldused;
- taotleja ja/või partneri suhtes ei ole algatatud likvideerimis-, saneerimis- või pankrotimenetlust või mõnda muud õigusaktides sätestatud menetlust;
- taotleja ja/või partner ei ole maksuvõlglane;
- taotleja ja/või partner ei ole jätnud varem riigieelarvelistest, EL-i või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuuluvad summasid tagasi maksmata või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral jätnud tasumata tagasimaksed ettenähtud tähtajal ja summas;
- taotleja ja/või partner ei ole varem sama kulu hüvitamiseks saanud raha riigieelarvelistest, EL-i või välisabi vahenditest;
- taotleja ja/või partner ei ole esitanud SiM-ile toetuse taotlemisel valetavat;
- taotlus on esitatud tähtajaks;
- kui taotlus esitatakse paberil, tehakse kindlaks, kas see sisaldab:
 - ühte originaali;
 - toetuse taotlemise juhendis nõutud koopiaid;
- taotlusvormil on kõik nõutud väljad täidetud;
- elektrooniline ja pabertaotlus on identsed ning sisaldavad kõiki lisadokumente;
- kasutatud on kinnitatud taotlusvormi, taotleja ei ole taotlusvormi tekstile ühtegi täiendust lisanud;
- taotlus on nõuetekohaselt allkirjastatud ja kuupäevastatud;
- taotluse on allkirjastanud allkirjaõiguslik isik;
- taotlus on esitatud elektroonselt trükituna ja eesti keeles, välja arvatud taotleja organisatsiooni põhikiri, mis võib olla ka inglise keeles;
- taotlus sisaldab kõiki p 1.5 loetletud lisanud;
- kaasatud partnerite puhul on partnerluse kinnitused allkirjastatud ja kuupäevastatud;
- projekt vastab taotlusvooru tingimustele;
- projekti tegevused toimuvad taotlusvooru tingimustes ette nähtud abikõlblikkuse perioodil;
- projekti tulemusnäitajad on kooskõlas taotlusvooru tingimustes sätestatuga;
- projekti eesmärgid, oodatavad tulemused ja vajalikud tegevused on loogilises seoses, põhjendatud ja mõõdetavad;
- projekti sihtrühm vastab taotlusvooru tingimustes nimetatud sihtrühmale;
- nõuded projekti teostamisele ja juhtimisele on täidetud;
- partneri kaasamist on taotluses põhjendatud ning partneri tegevused ja kulud on taotluses kindlaks määratud;
- tegevused, millele toetust soovitakse, ei ole enne taotluse esitamist lõpetatud või täielikult ellu viidud, sõltumata sellest, kas kulud on tasutud;

- taotluses on esitatud vastav teave, kui projektile või projekti üksikutele tegevustele taotletakse toetust samal ajal teistest riigieelarvelistest, EL-i või muu välisabi vahenditest;
- projekti eelarve on detailne, finantsandmed on esitatud eurodes ning vastavad taotlusvoorus väljakuulutatud tingimustele;
- kõik tabelites esitatud finantsandmed ja numbriline teave on õige;
- Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist taotletav summa moodustab kuni 75% kogukuludest;
- projekti eelarves nimetatud kulud on abikõlblikud;
- kaudsed kulud ei ületa seitset protsenti otsestest kuludest.

3.2. Taotluste sisuline hindamine

Taotluste menetlemise **teises etapis** hindab SiM kantsleri käskkirjaga moodustatud hindamiskomisjon taotluste sisu. Hindamiskomisjoni liikmete hulka määratakse SiM-i ning teiste asjaomaste asutuste esindajad, vajadusel kaasatakse valdkonna eksperte. Hindamiskomisjoni liikmed kinnitavad oma erapooletust ja konfidentsiaalsust hindamisel. Hindamiskomisjoni liige hindab toetuse taotlemise dokumentatsiooni põhjal iga taotlust eraldi, tuues välja nii tugevused kui puudused, lähtudes kehtestatud hindamiskriteeriumitest.

Kriteeriumid, hindamise alus ja punktide arvutamine:

KRITEERIUM	MAKSIMAALSED PUNKTID
A. Eesmärgipärasus ja asjakohasus	30
Projekt vastab täielikult taotlusvooru eesmärkidele	6
Sihtrühma ja projekti vajalikkus on põhjendatud	6
Planeeritud tegevused on otstarbekad	18

Kriteeriumis A sätestatule mittevastavuse korral arvestatakse punkte maha 2 punkti kaupa. Minimaalne punktisumma 0 antakse, kui taotlus ja selle vastavus taotlusvooru eesmärkidele ei ole arusaadav.

KRITEERIUM	MAKSIMAALSED PUNKTID
B. Metoodika ja mõju	40
Projekti tegevuskava on selge ja teostatav	12
Tegevused on projekti eesmärkide saavutamiseks vajalikud	10
Projekti tegevustel on oluline mõju sihtrühmale	6
Projekti eesmärgid ja oodatavad tulemused on vastavuses	6
Projekti oodatavad tulemused on jätkusuutlikud	6

Kriteeriumis B sätestatule mittevastavuse korral arvestatakse punkte maha 2 punkti kaupa. Minimaalne punktisumma 0 antakse, kui taotlus ei sisalda projekti tegevuste kohta nõutud teavet.

KRITEERIUM	MAKSIMAALSED PUNKTID
	24
C. Eelarve ja kulutõhusus	
Projekti eelarve vastab tegevuskavale ja on põhjendatud	14
Projekti kulutused on vajalikud sihtrühma huvides läbiviidavate tegevuste elluviimiseks	10

Kriteeriumis C sätestatule mittevastavuse korral arvestatakse punkte maha 2 punkti kaupa. Minimaalne punktisumma 0 antakse, kui eelarve ei ole üksikasjalik, ei vasta projekti tegevuskavale ja kulud ei ole põhjendatud.

KRITEERIUM	MAKSIMAALSED PUNKTID
	6
D. Projektijuhtimise suutlikkus ja kogemus	
Taotlejal on piisavalt vahendeid projekti elluviimiseks	2
Projekti meeskonnal on vajalikud kogemused projekti elluviimiseks	4

Kriteeriumis D sätestatule mittevastavuse korral arvestatakse punkte maha 2 punkti kaupa. Minimaalne punktisumma 0 antakse, kui taotleja kogemused ja vahendid ei ole projekti elluviimiseks piisavad.

Hindamistulemuste saamiseks liidetakse kõigi hindajate antud punktid ning arvutatakse hindajate arvuga jagades iga taotluse aritmeetiline keskmine. Maksimaalne punktisumma on 100 punkti. Kui taotluse keskmine punktisumma on väiksem kui 60 punkti, siis taotlusele toetust ei anta. Üle 60 punkti saanud taotlustest koostatakse aritmeetilise keskmise alusel pingerida, mis algab hindamiskomisjonilt kõrgeima punktisumma saanud taotlusega ja liigub kujunenud pingerida mööda punktide alanevas järjekorras kuni taotlusvooru eelarve lõppemiseni.

Juhul, kui aritmeetilise keskmise alusel moodustunud pingereas on taotluste keskmine aritmeetiline punktisumma võrdne, lähtutakse pingerea moodustamisel sellest, milline taotlus on saanud hindajatelt rohkem kõrgemaid punkte. Kui ka selle järel ei selgu pingerida, korraldab SiM liisuheitmise, võimaldades võrdselt punkte saanud taotlejatel liisuheitmise juures viibida. Liisuheitmise reglement esitatakse eelnevalt taotlejatele kirjalikus vormis.

Hindamiskomisjonil on õigus teha ettepanek taotletud summa vähendamiseks, näidates hindamisprotokollis ära, mis osas jääb taotlus rahastamata. Juhul, kui kõrgeima punktisumma saanud taotluse esitaja toetusest enne toetuslepingu sõlmimist loobub, liigutakse pingereas edasi ja määratakse toetus järgmisele taotlusele.

Hindamiskomisjon teeb ettepaneku SiM kantslerile taotluste rahastamiseks, osaliseks rahastamiseks või rahastamata jätmiseks AMIF-ist ja kaasfinantseeringust. SiM kantsleri käskkirjaga määratakse taotluste rahuldamine, osaline rahuldamine või mitterahuldamine. Käskkirjas märgitakse toetuse saaja, projekti nimetus, AMIF-i toetuse maksimaalne summa ning kaasfinantseeringu maksimaalne osakaal abikõlblikest kogukuludest. Osalise rahuldamise ja mitterahuldamise otsust põhjendatakse ning viidatakse hindamiskriteeriumitele.

3.3. Teave tehtud otsuse kohta

SiM teavitab taotlejat toetuse saamisest, toetuse osalisest saamisest, või mittesaamisest kirjalikult. Otsus edastatakse taotlejale SiM-i dokumendihaldussüsteemi kaudu.

Enne toetuslepingu sõlmimist peetakse toetuse saajaga läbirääkimisi ja vajaduse korral täpsustatakse lepingu tingimusi.

4. TOETUSE JA KAASFINANTSEERINGU KASUTAMINE

4.1. Toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamise üldtingimused

Toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamise tingimused sätestatakse toetuslepingus. Toetuse saaja on kohustatud:

- kasutama toetust ja kaasfinantseeringut ettenähtud tingimustel;
- tagama toetuse ja kaasfinantseeringu väljamaksmise eelduseks olevate dokumentide nõuetele vastavuse ning kulude abikõlblikkuse;
- esitama toetuse ja kaasfinantseeringu saamise ja kasutamise kohta nõutud teabe ning aruanded tähtaegselt;
- viivitamatult kirjalikult teavitama SiM-i taotluses esitatud või projektiga seotud andmete muutumisest;
- taotlema eelnevat nõusolekut toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamise tingimuste muutmiseks;
- võimaldama vastutava asutuse, auditeerimisasutuse või Euroopa Komisjoni esindajatel või nende volitatud isikutel kontrollide teostamist ja osutama selleks igakülgset abi, sh võimaldama kontrollimiseks viibida toetuse saaja või projektis osaleva isiku ruumides ja territooriumil, mis on seotud toetuse kasutamisega;
- eristama selgelt oma raamatupidamises toetuse ja kaasfinantseeringu kasutamisega seotud kulud muudest kuludest ning kulusid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- järgima projektiga seotud hangete tegemisel riigihangete seaduses sätestatud nõudeid;
- tagama projektiga seotud dokumentatsiooni säilitamise ning projekti eesmärgi täitmiseks vajaliku vara säilimise ja sihtotstarbelise kasutamise ettenähtud tingimustel;
- näitama, et tegemist on toetuse ja kaasfinantseeringu abil elluviidava projektiga, kasutades selleks ettenähtud sümboolikat ja teavitustingimusi;
- täitma talle muid toetuslepinguga pandud ülesandeid.

4.2. Projekti dokumentatsiooni säilitamine

Toetuse saaja tagab projektiga seotud dokumentatsiooni nõuetekohase säilitamise vähemalt seitse aastat pärast projekti abikõlblikkuse perioodi lõpu kuupäeva. Kui pärast projekti lõppu avastatakse rikkumine, pikeneb dokumentide säilitusaeg kuni seitse aastat alates päevast, mil toetuse saaja tagastab SiM-ile toetuse ja kaasfinantseeringu.

4.3. Toetuslepingu muutmine

Toetuslepingut võib muuta SiM-i algatusel või toetuse saaja sellekohase kirjaliku taotluse alusel.

Toetuse saaja peab taotlema SiM-ilt toetuslepingu muutmist enne, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- muutused seoses projekti tegevustega, mis mõjutavad oluliselt projekti eesmärkide saavutamist;
- muutmist vajab projekti abikõlblikkuse periood;

- muutmist vajab projekti eelarve. Kui kululiikide vaheline muudatus on väiksem, kui 15% kululiigile prognoositud summast, ei pea toetuse saaja taotlema lepingu muudatust. Kululiigi suurenemisel, mida hindamiskomisjon on otsustanud eelnevalt vähendada, peab toetuse saaja taotlema SiM-ilt lepingu muutmist sõltumata tehtava muudatuse mahust;
- toetuse saaja avalduses esitatud muu asjaolu.

Muudatused, mis võivad avaldada mõju taotluse hindamise tulemusele hindamiskriteeriumide alusel, ei ole reeglina lubatud. Toetuse saaja peab esitama SiM-ile kirjaliku taotluse lepingu või selle lisa muutmiseks enne kavandatud muudatuse elluviimist.

5. VÄLJAMAKSETE TEGEMINE JAARUANDLUS

Toetus ja kaasfinantseering makstakse toetuse saajale välja vastavalt toetuslepingus sätestatud korrale:

- mitmeaastaste projektide eelmakse moodustab üldjuhul 50% projekti esimeseks aastaks kinnitatud eelarvest. Vahemaksete graafik määratakse kindlaks toetuslepingus vastavalt projekti perioodile;
- eelmakse kantakse toetuse saajale üle 14 kalendripäeva jooksul pärast toetuslepingu allkirjastamist mõlema poole poolt;
- vahemakse tehakse 14 kalendripäeva jooksul pärast vahearuaude heakskiitmist. Vahemakse saamiseks esitab toetuse saaja SiM-ile vahemakse taotluse ja vahearuaude koos selle juurde kuuluvate lisadega;
- toetuse saaja kannab projekti lõppedes kasutamata vahendid SiM-ile tagasi;
- SiM võib põhjendatud juhtudel kaalutusõiguse alusel vähendada vahemakse(te) summat (nt kui toetuse saaja on kasutanud vahendeid vähem kui 70% eelmakse summast), järgides toetuse saajate võrdse kohtlemise printsiipi.

Toetuse saaja aruandluskohustus sätestatakse toetuslepingus. Toetuse saaja on kohustatud esitama SiM-ile järgmised aruanded:

- vahearuaanne, mitmeaastaste projektide puhul mitu vahearuaannet:
 - esitamise täpne aeg lepitakse kokku toetuslepingus;
 - esitama peab tegevusaruande ja kuluaruande ning aruandlusperioodi kõigi või SiM-i moodustatud valimi alusel kulu- ja maksedokumentide koopiad¹¹;
- lõpparuanne:
 - 1,5 kuu jooksul pärast projekti abikõlblikkuse lõpptähtaega;
 - esitama peab tegevusaruande ja kuluaruande, mis kajastab kogu projektiperioodi ning kõik veel esitamata või SiM-i moodustatud valimi alusel kulu- ja maksedokumentide koopiad¹².

¹¹ SiM teeb projekti aruannete ja maksetaotluste haldus- ja finantskontrolli reeglina kõigi aruandes toodud kulude ja neid tõendavate dokumentide kohta. Erandina võib SiM projekti aruannete ja maksetaotluste haldus- ja finantskontrolli teha valimi alusel nende toetuse saajate puhul, kes on toetust saanud kas Euroopa Pagulasfondist või Euroopa Tagasipöördumisfondist. SiM koostab valimi kaalutusõiguse alusel.

¹² SiM teeb projekti aruannete ja maksetaotluste haldus- ja finantskontrolli üldjuhul kõigi aruandes nimetatud kulude ja neid tõendavate dokumentide kohta. Erandina võib SiM projekti aruannete ja maksetaotluste haldus- ja finantskontrolli teha valimi alusel nende toetuse saajate puhul, kes on toetust saanud kas Euroopa Pagulasfondist või Euroopa Tagasipöördumisfondist. SiM koostab valimi kaalutusõiguse alusel.

Projektide kohta, mis panustavad Eesti mitmeaastases riiklikus programmis nimetatud väljundnäitajate täitmisse, esitatakse iga aasta 25. oktoobriks SiM-ile perioodi 16.10.N-1 kuni 15.10. N¹³ kohta aruande ühiste indikaatorite täitmise kohta.

6. AVALIKUSTAMINE

Projekti toetamine AMIF-i vahenditest ja kaasfinantseerimine riiklikest vahenditest peab olema selgesti nähtav iga projektiga seotud tegevuse puhul. Nõuded avalikustamisele sätestatakse toetuslepingus.

¹³ Tegemist on fondi horisontaalses määruses sätestatud eelarveaastaga.